

УДК: 336.71

ОСОБЛИВОСТІ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Р. Качур

Львівська комерційна академія

Розглянуто основні аспекти та механізми стимулювання інвестиційних процесів у вітчизняній економіці. Проаналізовано інвестиційні чинники, які суттєво впливають на інвестиційні ризики та інвестиційний клімат в Україні. Висвітлено участь банківських установ у фінансуванні інвестиційних проектів. Розкрито напрями управління потоками іноземних капіталів через філії іноземних банків.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційні процеси, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиції, прямі іноземні інвестиції, стимулювання інвестиційних процесів, вітчизняна економіка, інвестиційні ризик, інвестиційні чинники.

Активізація процесів інвестування, як правило, супроводжується розробленням та реалізацією комплексу дієвих заходів як на рівні окремих суб'єктів господарювання. Найважливішим завданням державного управління у сфері інвестування є суттєве поліпшення та стабілізація інвестиційного клімату як держави взагалі, так і окремих регіонів.

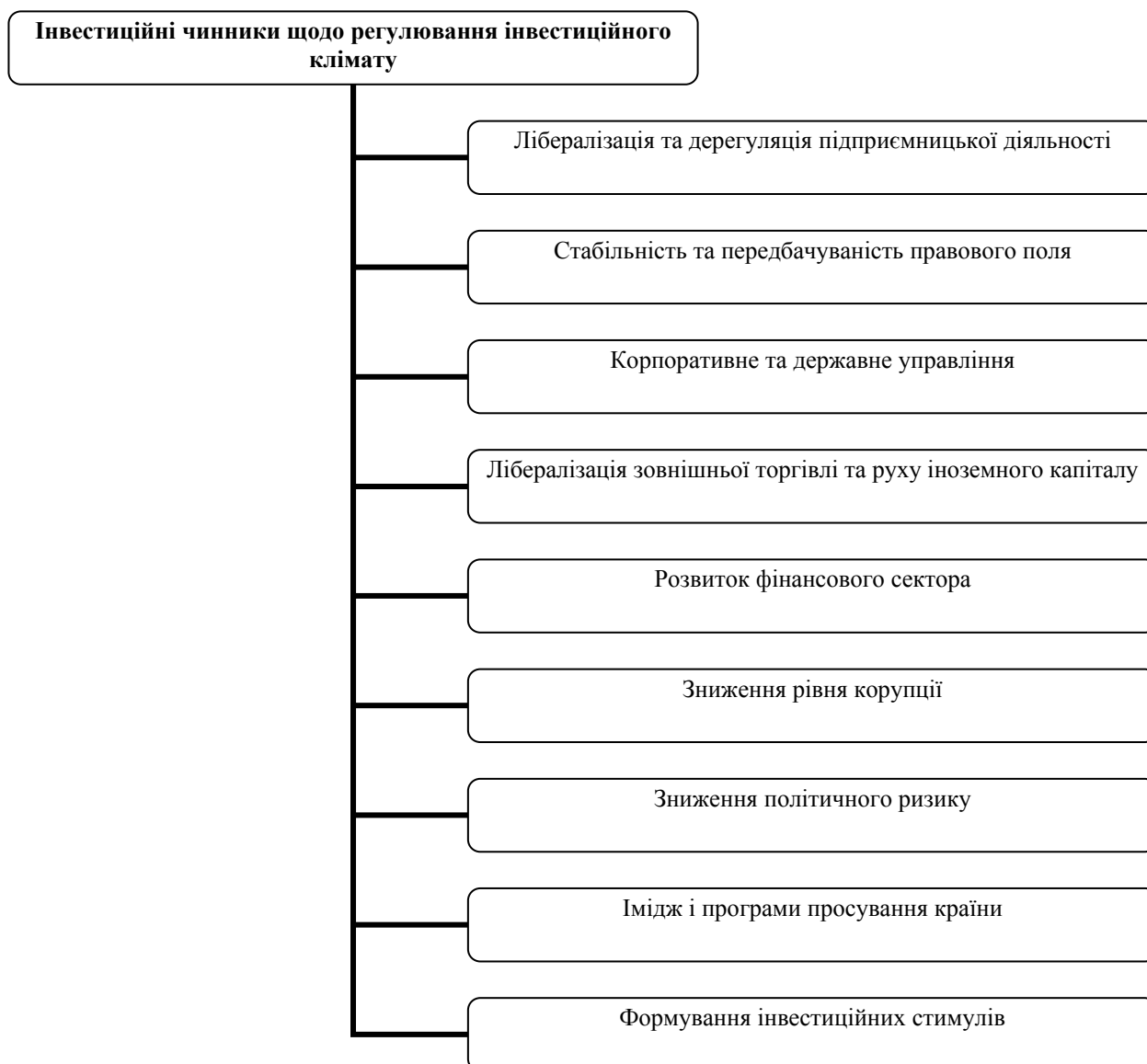
З метою формування інвестиційного середовища та залучення інвестицій необхідно створити вітчизняну систему критеріїв оцінки регіонів та визначення ефективної роботи місцевих органів влади у галузі інвестиційної діяльності. Для цього, в передусім, потрібно ґрунтовно проаналізувати дві основні групи чинників: це інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик [7].

На основі аналізу та врахування вищенаведених показників і формується інвестиційна привабливість регіонів зокрема та країни в цілому.

Оцінка інвестиційних ризиків характеризує інвестиційну діяльність, як в умовах стабільної економіки, так і в умовах невизначеності та кризи, а також дає базу для розробки програм регулювання інвестиційного клімату. З метою значного поліпшення інвестиційного клімату у вітчизняній економіці розглянемо інвестиційні чинники (див. рисунок), які суттєво впливають на інвестиційну діяльність та дієве залучення інвестицій.

У питаннях лібералізації підприємницької діяльності необхідно створити дієву систему виявлення та усунення перешкод для створення ефективного функціонування та розвитку підприємництва, розробивши комплекс заходів щодо забезпечення підприємцям умов вільної діяльності як у сфері виробництва, так і у сфері отримання прибутку в умовах конкуренції. Важливим аспектом є і те, щоб зменшити степінь втручання з боку урядових структур та місцевої влади. Їхня роль повинна зводитись лише до забезпечення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу.

З метою забезпечення стабільності та передбачуваності правового поля потрібно якомога швидше узгодити діючі, розробити та прийняти нові законодавчі акти, які б встановлювали єдині правила функціонування та розвитку усіх без винятку підприємницьких структур, як за розмірами, так і за формою власності. Передусім таку роботу необхідно провести в напрямі цивільного, трудового, податкового та комерційного кодексів, у сфері законодавства про захист прав інтелектуальної власності, патентів, політики передачі технологічних та наукових розробок, а також у галузі прямих іноземних інвестицій.

Інвестиційні чинники щодо регулювання інвестиційного клімату

Особливо важливим є також забезпечення реального дотримання умов міжнародних договорів. Іноземні інвестори повинні бути впевнені у законності та непорушності угод, які прийняті за міжнародними нормами та правилами і не залежали від внутрішніх підзаконних актів.

Система корпоративного та державного управління повинна базуватись на комплексі заходів із урегулювання корпоративних прав, діяльності державних органів влади та приватизації державної власності, які б забезпечували створення системи дієвих, справедливих взаємовідносин між державними та підприємницькими структурами і мінімізували можливості корупційних елементів на усіх рівнях.

Лібералізацію зовнішньої торгівлі та руху іноземного капіталу повинен забезпечувати комплекс заходів щодо ефективного стимулювання вільного переміщення товарів, послуг та капіталів між державами.

Для дієвого прояву цього інвестиційного чинника потрібно першочергово врегулювати такі сфери, як митна і транспортна політика, сертифікація товарів, страховий ринок, ринок праці тощо [2, 4].

Розвиток фінансового сектору вітчизняного ринку має ключове значення, як для внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Для поліпшення інвестиційного клімату нашої країни необхідно здійснити комплекс різного роду заходів, які стосуються питань кредитування, забезпечення внутрішньої та зовнішньої політичної стабільності, конкуренції, а також питань адміністрування

податків. Досить суттєвою для інвесторів, на сьогоднішній день, є проблема сплати та повернення ПДВ [3].

Валютно-курсова політика та відповідні методи її реалізації на даному етапі розвитку вітчизняної економіки не зовсім відповідають завданням активізації інвестиційно-інноваційних процесів. З метою посилення її ролі у стимулюванні інвестиційних процесів необхідно враховувати наступні пропозиції, а саме:

- запроваджувати політику гнучкого валютного курсоутворення;
- удосконалювати дисконтну політику у напрямі проведення змін в системі облікової ставки НБУ;
- сформувати систему стимулів та механізмів спрямування потоків іноземних капіталів у пріоритетні галузі національної економіки;
- активізувати участь банківських установ у фінансуванні інвестиційних проектів;
- посилити конкурентоспроможність банківського сектора економіки;
- удосконалити та активніше і ефективніше використовувати систему рефінансування банківських установ другого рівня;
- активніше нарощувати капітал банківських установ і поліпшувати його якість, що суттєво дозволить забезпечити достатній рівень покриття ризиків, пов'язаних із розвитком інвестиційного кредитування;
- для мінімізації ризиків впливу капіталу необхідно розробити антикризові механізми та важелі, які б забезпечували стабільність капіталу;
- на основі рекомендацій Базельського комітету із банківського нагляду та оцінки ризиків поліпшити систему якості управління ризиками;
- змінювати та системно розвивати сегмент банків з державним капіталом, а також інститутів довгострокового інвестиційного кредитування.

Сьогодні підвищеної уваги потребує система управління потоками іноземних капіталів через філії іноземних банків. Важливо зазначити, що за останні два–три роки частина вітчизняних банківських потужних установ із розгалуженою мережею філій та відділень була продана іноземним банкам. Прихід на вітчизняний ринок банківських послуг іноземних банків сприяв запровадженню нових банківських технологій, наданню нових послуг, підвищенню кваліфікації банківських менеджерів тощо. Звичайно з боку державних органів необхідно проводити нагляд за такими банками, вести постійний моніторинг, щоб забезпечити національну економіку необхідними фінансовими ресурсами, особливо її пріоритетні та стратегічні галузі.

На наш погляд, для системного використання фінансового потенціалу іноземних банків з метою фінансування інноваційних проектів необхідно було б розробити механізм регулювання напрямів вкладень іноземних банків по галузях економіки та залучення таких банків до тісної співпраці із державними фондами підтримки наявних секторів економіки [1].

Забезпечення суттєвого зниження корупції потребує створення дієвої системи взаємовідносин органів владних та підприємницьких структур, яка мінімізує можливості зловживання державних чиновників, забезпечить послідовність у виконанні прийнятих законів, постанов та указів, спростить та полегшить отримання дозволів, ліцензій та санкцій.

Політична стабільність в країні та незалежність економічних пріоритетів від змін у органах влади повинна залишатись одним із найважливіших чинників щодо прийняття інвестиційного рішення.

Довгострокові цілі щодо залучення зовнішніх інвестицій вимагають постійних зусиль із формування інвестиційної привабливості країни та її регіонів. Для забезпечення високого іміджу та програм просування країни необхідно розробити та широко висвітлювати у засобах масової інформації, на сайтах державних органів, міжнародних конференціях та симпозіумах державну політику та готовність урядових структур вживати радикальні заходи, орієнтовані на ринкову економіку; всіляко підтримувати надходження інвестицій, створювати інвестиційні стимули. При цьому потрібно встановити ставки оподаткування на рівні, які встановлені у країнах-інвесторах, відмінити інвестиційні пільги, які є вибірковими, тобто спрямовані на підтримку окремих компаній або ж регіонів.

Звичайно, суттєво збільшити обсяги інвестицій можна лише запровадивши цілий комплекс чинників, які формують інвестиційний клімат [5].

Вважаємо, що на сьогоднішньому етапі розвитку економіки процес залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій у національну економіку повинен координуватись державними органами – на рівні держави та місцевою владою – на регіональному рівні.

Сьогодні процеси оновлення виробництва, модернізація виробничих та технологічних процесів, обладнання і устаткування, нарощування основних фондів, успіх структурної перебудови економіки, розв'язання екологічних та соціальних проблем суттєво залежить від ефективності інвестиційної політики держави. Варто зазначити, що у нинішніх умовах надходження іноземних інвестицій у вітчизняну економіку є важливим чинником зростання ВВП, важливим джерелом створення нових робочих місць, а значить зменшення рівня безробіття, у кінцевому результаті сприяє успішній інтеграції України до Європейського та світового співтовариства [6].

Вище зазначені заходи, звичайно, не є панацеєю і не можуть вирішувати всіх проблем щодо залучення інвестицій у вітчизняну економіку, але їх потрібно розглядати як основні та важливі напрями у галузі вдосконалення інвестиційних процесів.

Управління та регулювання інвестиційними процесами, планування інвестиційної діяльності і на сьогодні залишаються важливими та актуальними. А це у свою чергу потребує постійної уваги як зі сторони держави, органів місцевого самоврядування, так і зі сторони самих суб'єктів підприємницької діяльності.

1. Заходи щодо посилення впливу валютно-курскових важелів на динаміку інвестиційних та інноваційних процесів в Україні // <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Desember/07.htm>.
2. *Ігощин Н.* Інвестиции. Организация управления и финансированию М.: ЮНИТИ, 2004. – 230 с.
3. *Матвієнко П.В.* Покращення інвестиційного клімату – пріоритетне завдання державного управління // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 1. – С. 10.
4. *Правик Ю.М.* Стратегічні напрями залучення і використання іноземних інвестицій // Інвестиції: практика та досвід. – 2006. – № 18. – С. 26.
5. *Руда О.Л.* Інвестиційний клімат України та проблеми його формування // <http://www.intkonf.org/ruda-ol-investitsiyiny-klimat-ukrayini-ta-problemi-yogo-formuvannya/>.
6. *Струніна В.* Шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні // Економіка України. – 2006. – № 9. – С. 11–16.
7. *Чертак Д.Л., Тітова С.П.* Проблеми залучення інвестицій в економіку України та шляхи їх вирішення // [http://www.confcontact.com/2008 dec/5.chertok.htm](http://www.confcontact.com/2008%20dec/5.chertok.htm).

FEATURES OF STIMULATION OF INVESTMENT PROCESSES ARE IN DOMESTIC AN ECONOMY

R. Kachur

Lviv commercial academy

In the article basic aspects and mechanisms of stimulation of investment processes are considered in a domestic economy. Investment factors which substantially influence on investment risks and investment climate in Ukraine are analysed. Participating of bank institutions is reflected in financing of investment projects. Directions of management of foreign capitals streams are exposed through the branches of foreign banks.

Key words: investment activity, investment processes, investment climate, investment attractiveness, investments, direct foreign investments, stimulations of investment processes, domestic economy, is an investment risk, investment factors.

ОСОБЕННОСТЬ СТИМУЛИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ

Р. Качур

Львовская коммерческая академия

Рассмотрены основные аспекты и механизмы стимулирования инвестиционных процессов в отечественной экономике. Проанализированы инвестиционные факторы, которые существенно влияют на инвестиционные риски и инвестиционный климат в Украине. Отражено участие банковских учреждений в финансировании инвестиционных проектов. Раскрыты направления управления потоками иностранных капиталов через филиалы иностранных банков.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиционные процессы, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, инвестиции, прямая иностранная инвестиция, стимулирование инвестиционных процессов, отечественная экономика, инвестиционные риски, инвестиционные факторы.